

LBRIS

Colecția Opera Poetică
este coordonată și îngrijită de Călin Vlasic

We know
books

Editor: Călin Vlasic
Redactare: Ioan Es. Pop
Tehnoredactare: Adriana Vlădescu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Ionuț Broșțianu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ANTONESEI, LIVIU

Opera poetică / Liviu Antonesei ; pref. de Al. Cistelean. -

Pitești : Paralela 45, 2017

ISBN 978-973-47-2559-5

I. Cistelean, Alexandru (pref.)

821.135.1

EPP

Copyright © Editura Paralela 45, 2017, pentru prezenta editie
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate, iar conținutul
este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro | www.cartearomaneasca.ro

Liviu Antonesei

Opera poetică (1978-2016)

Prefață
de AL. CISTELECAN

Editura Paralela 45

The Innocent and Collateral Victims of a Bloody War with Russia, short stories by Liviu Antonesei, translated by Mihai Rîșnoveanu, Mike Phillips and Ramona Mitrică, Profusion Gold, London, 2014

A publicat poezie, proză și eseu în reviste și antologii din Ungaria, Germania, Statele Unite, Canada, Grecia, Italia, Rusia, Olanda, Cehia, Polonia etc.

Au scris despre autor:

Adrian Marino, Nicolae Manolescu, Gheorghe Grigurcu, Marian Papahagi, Monica Lovinescu, Virgil Ierunca, Dan Petrescu, Ion Bogdan Lefter, Dumitru Chioaru, Ioan Holban, Dorin Spineanu, Cornel Ungureanu, Sorin Antohi, Mircea Mihăieș, Nichita Danilov, Valeriu Gherghel, Liviu Franga, Dan-Silviu Boerescu, Dan C. Mihăilescu, Ovidiu Nimigean, Sergiu Vaida, Cornel Moraru, Al. Cistelecan, Cristian Preda, Andrei Bodiș, Mihai Dragolea, Nicolae Savin, Constantin Pricop, Tudorel Urian, Andrei Terian, Nicoleta Dabija, Costi Rogozanu, Nicu Gavriluță, Doris Mironescu, Șerban Axinte etc.

Inclus în dicționarele:

Mircea Zăciu, Marian Papahagi, Aurel Sasu (coord.), *Dicționarul scriitorilor români, A-C*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995; Nicolae Busuioc, *Scriitori ieșeni contemporani. Dicționar biobibliografic*, Editura Junimea, Iași, 1997; Nicolae Busuioc, *Scriitori și publiciști ieșeni contemporani. Dicționar*, Editura Vasiliana, Iași, 2002; Ion Bogdan Lefter, *Romanian Writers of the '80 and '90. A Concise Dictionary*, Editura Paralela 45, 1998; Ion Bogdan Lefter, *Scriitori români din anii '80-'90. Dicționar biobibliografic, volumul I, A-F*, Editura Paralela 45, 2000; Libuse Valentová, *Slovník rumunských spisovatelů*, Editura Libri, Praha, 2001; Eugen Simion (coord. general), *Dicționarul General al Literaturii Române, A-B*, Editura Univers Enciclopedic, 2004; Aurel Sasu (coord.), *Dicționarul biografic al literaturii române, A-L*, Editura Paralela 45, 2006.

CUPRINS

Prefață / 5

Pharmakon / 15

Căutarea căutării / 17

Apariția Eonei și celelalte poeme de dragoste culese din Arborele
Gnozei / 87

Apariția, dispariția și eternitatea Eonei / 121

Povești filosofice cretane și alte poezii din insule / 173

Poemele din zorii amurgului / 213

Referințe critice / 297

Notă biobibliografică / 307

O EXPLICAȚIE

*Dacă n-ar fi existat teroarea cenzurii, dacă n-ar fi existat ceaushima, dacă n-ar fi existat teama din redactorii de carte, dacă n-ar fi existat delatorii, așa ar fi arătat cartea apărută în 1989 la Cartea Românească, sub titlul **Pharmakon**. Dar, dacă toate acestea n-ar fi existat, ar mai fi fost ea oare scrisă? Imposibil de răspuns. Nu-mi rămîne, deci, decît să mă bucur că toate cele care au existat – și încă multe altele – nu mai există și, pînă la urmă, cartea (bună sau rea, asta vor decide cititorii și criticii) apare așa cum am gîndit-o, așa cum s-a scris de-a lungul a zece sau cincisprezece ani. Nici eu nu știu de cînd datează cel mai vechi poem din volum. Îmi amintesc numai că o primă versiune a acestui manuscris a fost depusă prima dată la o editură în 1979-1980. De-atunci, manuscrisul a tot fost modificat, pînă a ajuns la această formă definitivată în primăvara anului 1988, depusă la editură și apărută în anul următor mai mult decîi înjumătățită. Așa aș fi vrut să apară atunci. Așa o voi lăsa, deci, să fie tipărită acum, indiferent de imperfecțiunile pe care le voi fi observat între timp. Este limpede că, din acest moment, volumul de debut în poezie **Pharmakon** nu mai există.*

L.A.

13 februarie 1990, în Iași

I. PARTEA FRIGULUI

Ca și cum

Memoriei lui Radu Petrescu

Ca și cum ea ar fi coborît valea aceea lutoasă cu poalele rochiei în mîini și cu mici perle lichide lunecînd pe suprafața obrazului (de o consistență puțin ciudată totuși această imagine care revine adesea, dimineața, din memorie și care-și instaurează cu superbie suveranitatea imediat la intrarea în starea de trezire, ca și cum un film vechi, din perioada *Cîinelui Andaluz*, s-ar alcătui din lungi fișii de negru intens în care se strecoară periodic aceeași imagine, ca și cum pentru acel film s-ar fi tras o mulțime de duble), ea alunecă ușor și se zgîrie la genunchi, dar nu cade, în ultima clipă își restabilește echilibrul și o pasăre uriașă și neagră își lasă o clipă umbra peste chipul său și străpunge orizontul undeva deasupra turnului de apă; dar de sus, de pe mal, eu o privesc prin binoclu (sau, poate, este vizorul aparatului de filmat; reiau cadrul cu încetinitorul și, apoi, aparatul de proiecție pornește în sens invers și ea este din nou lîngă mine – își prinde poalele rochiei în palme și începe să coboare panta abruptă și perlele lichide îi strălucesc pe obraz și mie îmi este teamă că pasărea va veni din nou și va întuneca imaginea și atunci vreau să izbesc puternic cu aparatul în țeasta zburătoarei și mă pregătesc să o fac exact în momentul în care norii adunați

deasupra dealurilor își slobozesc zăgazurile și
 apa curge violent, masive blocuri lichide,
 și ne udă pînă la piele și noi alergăm prin
 iarbă, ne prăbușim, ne tăvălim pe suprafața verde,
 iar un copil (din trenul care apare ca o săgeată
 neagră din stînga imaginii, cu zgomotul
 locomotivei estompat de perdeaua de apă,
 tren care întîrzie totuși aproape un minut față de planul
 cuprins în scenariu), un copil, deci, ne face
 semn cu mîna ca și cum ne-ar fi cunoscut de mult,
 de multă vreme; apoi, nu știu după cît timp,
 o trăsură cu vizitiu în livrea și patru cai negri
 se apropie, se apropie încet, și doi bărbați cu
 pelerine lungi pînă la pămînt, înmănușați,
 îmbutonați și îmbotforați, coboară și ne ridică,
 ne întind pe canapelele vinete de catifea și ne
 strecoară între dinți gîtul unei sticle turtite
 și o licoare aromată și fierbinte ne invadează
 și, atunci, exact în clipa dinaintea somnului,
 care se apropie, atunci, propoziția cu care mă
 trezisem în cap de dimineață, propoziția care mă
 tulburase toată ziua, apare înscrisă cu litere
 de foc pe o suprafață albastră și emailată și
 această propoziție își cîștigă întreaga claritate
 și eu mă simt liniștit și adorm, iar Morel cel
 exilat pe o insulă îmi face ștregărește din ochi...
 Și, poate, totul nu este decît naivă, disperată
 încercare de a defini, de a exorciza bovarismul...

Le mal armé

Rău înarmat – apropiere furișă
 de lucruri tatonare înconjur
 tăcere fugar împărțită

a vorbi numai în cercuri concentrice
 a imagina muzica unor moarte umbre
 și a celor fără contur...

și nici astrul nopții luminînd!

a putea rosti neauzit – corzi
 rupte ale lirei în vînt – „moi, je suis le bien armé”.

Moartea – proiectele lucind cu
 disperare în
 noapte.

În amintirea...

Pentru Rolf Bossert

...nicăieri nu ai găsit pămîntul făgăduinței,
 nicăieri liniștea, decît într-o prăbușire adîncă,
 într-un zbor fără aripi.
 O pată de sînge pe asfalt cît o sahară lichidă,
 o tăcere aiuritoare.
 Pretutindenea la fel. Nicăieri un loc al
 cîntecului,
 niciodată un cîntecel al speranței.
 Pretutindenea se-ntinde numărul fiarei – ne mușcă
 din inimi, ne linge sub țeastă.
 Rămas-bun, prietene, ca-ntr-un roman polițist,
 rămas-bun pentru vecie. În memorie – un orășel
 cu străduțe concentrice, o barbă în flăcări,
 casele vechi, un turn fără ceas. O zi, o zi
 ce-o credeam nesfîrșită, în care-am visat
 că ne salva poezia. Odihnește în pace.
 Sub astre, nici un vis, nici o speranță.
 Nimic, niciodată.

Noaptea în care au fost trădați prietenii
ce au voit să mă trădeze. Pulsația lacului
sub scutul ermetic de ceară și lătratul
cîinelui Carlos așteptînd musafirii...
mașina măcina minutele între roțile
dîntate și păpușile de gheață vesele și
sulemenite au luat drumul excitant al Damascului.
Cîrduri enorme de corbi străbăteau
tăcerea holbîndu-și farurile argintii între case.
Noaptea – anesteziu ușor – împrăștiată de
svonul celui de-al treilea concert brandenburgic.
Au revoir, mes amis. Veni-vor timpuri mai puțin
secetoase. Au revoir, au revoir...

Poem

Cîinele-lup nu mai urlă în grădina botanică,
cîinele-lup zace-ntr-o baltă de sînge.
O barcă de-argint coboară obosită din nouri.
Ea geme ca o țară-n genunchi, ca o hoardă
isterizată, ca un vultur căzut de pe stemă.
Strigătul meu de iubire închis e de spaimă
în gură. În spatele dinților, în laringe,
în bronhii. Tu nu vei veni niciodată.
Eu voi pleca. Ochii roșii de ritmul inimii
tale. Mîna-nclăștată pe funii... Ude. Ude și reci.
Tăcerea pulsînd între noi ca o dungă
verticală. Și marea-și așteaptă ofranda.
Pescărușii plutesc în memorie, îndepărtați
și streini. Un fum este totul. O spaimă
fierbinte a cărnii. O...

Din depărtare, percep gîndacii,
gîndacii negri-trandafirii ai vorbelor tale. Și ochii,
doar ochii, doar ochii!
(întunecate lumini de februarie, crepuscul
violet al speranței, fanatici faruri)
Funcționarii iubirii nu au odihnă, rușine – ei sapă, ei sapă, ei sapă...
Prăpastie. Soare. Tăcere.

Partea frigului

Cum poate fi respirația trupului cale
cătredesăvîrșire? Și toate exercițiile lui...
Frigul mă înconjoară în această noapte
transparentă – mătase a eșafodului
în care-am cunoscut neîncrederea drumului
drept al sîngelui prin artere.
De aceea chipul necunoscut al montevideanului
rătăcitor în memoria unei splendori de neatins
și cuvintele ciocnindu-se într-un joc fără calcul.
Dans al cuvintelor fără trup. Sau alt trup.
Iată – cuțitul unui gînd iconoclast
ratînd (a cîta oară?) ținta.

Mitologie. Eu și Valeriu Gherghel salvînd pescărușul pentru Andreea Ioana

Astă-vară, noi am găsit pescărușul căzut între stînci,
noi l-am salvat. Eu și Valeriu Gherghel i-am curățat aripile
de nisip, pietricele și ierburi de mare.
Noi l-am culcat pe faleză, în paie, noi am suflat ceasuri
întregi peste penele sale,

noi ne-am rugat pentru el.
A doua zi, către prânz, s-a ridicat deasupra noastră,
în cercuri largi, tot mai largi, și a zburat
înspre mare.

Ne-am lăudat iubitelor noastre, copiilor și prietenilor noștri
noi mult ne-am fâlit. Așa am intervenit noi împotriva legii selecției
viețuitoarelor
de pe planeta pământ. Am dormit fericiți.
Am băut, am iubit, am murit.

Peste veacuri și veacuri, rasa cea nouă a invadat mările
și uscatul – uriași, albi, cu deschiderea aripilor
de treizeci de metri; stăpîni ai Universului,
nimic nu le sta împotrivă, moartea, ea însăși,
speriată fugea...

Obicei curios: la orele cinci după-amiază,
se închină la doi zei de marmură albă, zei pitici,
golași, fără aripi, care, odată,
pe o plajă pustie...
Am relatat totul. Am relatat cu precizie totul. Și nu ne e teamă.

Elegie în grădina botanică

Mîna mea către fructul putred
al unui alt sezon – primăvara
amintită sau imaginată a orientului
în care au respirat Subpămîntenii.

Arterele descriu geografia unui
neoplasm ce ruinează trupul către
eliberarea Formei interzise
și sceptice...

O, necuprinsul grădinii botanice
în miezul acelei zile luminoase –
ca o bucurie a trupului în alt trup.

Viață de noapte

Străduța pustie șerpuia către casa
americanului. Eram trei. Zăpada murdară
scîrțîia sub picioare...
Eram trei – al patrulea se făcuse simțit
prin cuvinte de flăcări zăpadă și sînge.
Casele vechi mai trăiesc sub malul de gheață al apei.
Fumul își ridică stîlpul vertical

către cer.
Aici nu se afla însă Domnul.
Eram trei – al patrulea se lăsa
presimțit în aerul pur și anarhic.

În noapte – îmi amintesc cum plînge obosit
carnea. Cuvîntul. Și vinul.

Pastel

Zăpada
și creșterea vertiginoasă a masselor celulare
în plămîni sau inimă sau tegumente –
un roz-violaceu (inconfundabilă culoare!)
invadîndu-te dinlăuntru.

Întoarcerea, graba materiei în sine însăși –
fascinantele găuri negre ale Universului pictate

de ochiul Marelui Arhitect.

Sistolă – diastolă

după legea eternă a creșterii și descreșterii

Materiei Puterii Neoplasmului.

Să te îmbolnăvești prin proliferare nestăpînită
lumea să se îmbolnăvească printr-o masochistă
biciuire în ea însăși.

Sistolă – diastolă, corsi – ricorsi

Vorbesc ca și cum aș fi cuprins de graba
ultimelor zile, ore, secunde.

Sistolă – diastolă

Universul se prelinge spre marea tăcere.

Peste oraș, zăpada se lasă în valuri enorme.

Amintire din copilărie

Străzi de la marginea urbei – măr între geamuri,
iarna; printr-o retorică nordică, printr-un joc
îndepărtat cu suprafețele – numai așa
disperarea-și asumă un chip impersonal,
o mască perfectă.

Într-o dimineață senină și rece, spălarea pe mâini –
dar vina nu este o pată de astăzi, nici
o culoare abstractă întinsă pe pînză, o pînză
despre care pictorul se preface a nu ști nimic.
Ca un vierme în măr, îndoiala!
Cel care a tăcut, el, să mai tacă. Dar ce să
facem cu el, ce să facem? Marginile lucrurilor

sînt vinete – strălucesc în lumina rece ca o rază
necunoscută, ca un lichid renăscut dinlăuntru.

Pastel

Memoriei lui A.E. Baconsky

Zăpada enormă strălucea violaceu în
lumina neoanelor,
pulsăția rapidă a sîngelui lapidînd arterele...
O, plin de poeme este poetul, pixul, condeiful,
plin de imagini fulgurante, impertinente, bizare –

asemenea unui Priap poetul e răvășit de:
imposibilitatea tăcerii sale
iminența extazului lexical
bucuria masochistă a distrugerii albului paginii
bucuria sadică a perplexității în care vor intra școlarii, redactorii,
cititorii revistelor și manualelor gimnasiale

albul violaceu al zăpezii în memoria sa ca o fregată
pe malurile Oceanului Primordial ca amintirea
primei voluptăți a bolii ratate dintr-o eroare
biologică dintr-un joc aleatoriu al celulelor...

Zăpada – un ochi este totul
un ochi care privește în sine
un ochi uriaș, neoplazic,
nerăbdător...

Zăpada enormă strălucind violaceu în
lumina neoanelor,
pulsăția rapidă a sîngelui lapidînd arterele.

Nu era vorba despre mari transparente –
ca un urs greoi, totul – chiar Totul! –
trăsese la umbră. Eu, singur în casă,
răsfoiam pe ossip și pe boris. Un sfert de veac
nu mi se părea mare lucru. Poate nici nu era.
Sîngelui chiar părea să-i priască răgazul.
Privesc pe fereastră – sticla devine tot mai
subțire, mai lină, mai intens luminoasă.
Iluzia unei transparente regăsită-n structuri de siliciu.
Cristalele se lichefiază încet, își schimbă,
își metamorfozează obrazul. Alchimie ciudată –
sîngele fierbe în vene, pulsează grăbit, mereu
mai grăbit. Ciocan pneumatic, inima se strivește de coaste. Tu nu
ești aici. Încotro se îndreaptă lumina? De unde...

Între macii roșii...

Între macii roșii de câmp (cîmpul mare și verde
ca o pulberărie camuflată de priviri indiscrete),
măcelul iar a început. E plină zi, e soare cu adevărat!
O bucurie difuză trece alene printre arini...

Mașinăria botoasă se-ndreaptă spre mine uruind persuasiv
dîn șenile. Dar ea e din carne și sînge. O aștept nemișcat.

Între macii roșii de câmp, măcelul iar a început...

Poemul (depărtarea de Mallarmé)

„rien/.../ n`aura eu lieu/.../ que le lieu.”
se prea poate
dar

privește-mă: sabur, salbandă, santal,
sardonix, saxifragă, sienit...
(dulcea muzică ce-am auzit)

Impersonal

Imperceptibil

Evan...

La dracu`!

II. CĂUTAREA CĂUTĂRII – UN CVARTET (ÎNCERCARE POLIFONICĂ)

Încercare asupra Cuvîntului

Pentru M.U.

„Lectură interpusă în sacrul
text al Lumii...” , așa vorbi
aedul în roșul său vestmînt

(un simțămînt excentric
de scufundare-n marea
invazie-a zăpezii
în cer și pe pămînt),

dar zăpada este un șubred paravan.
Să am o morgă perfectă și să știu
să-mi port cu nepăsare masca – timpul
vine de pretutindeni și mă sufocă!

Să strig haos ca o imensă tăcere de bronz. De pretutindeni
vine timpul și poate din epiderma mea stacojie, pătată.
Mucegaiul se aglomerează moale și palpabil și trece
răsturnînd imperii vise și făgăduințe.

Zăpada, doar.

Zăpada cade albă
și-i chiar neașteptată
din Hiperboreea spre noi a fost scăpată

Dar strig haos –
o moarte gingașă ca o glorie
pieritoare de imperiu măreț și

ABSURD!

Leac împotriva fricii:

„Cu pastă de dinți
cresc copii cumiști.
De mîncăți alune
trăiți zile bune.”

(Vindecat aidoma lui Ulise. Superioritatea cuvîntului
asupra lucrului, a propoziției optimiste asupra scutului de ceară)

Un sfert de veac în urma mea
și înainte o moarte frumoasă
ca o liană – simulatoarele Butterfly,
igiena corporală, mintală, autodafé,
lavaj cerebral, această poezie
mai veche – am numit-o

CANCERUL OBIECTELOR – pe care mi-o amintesc:

Tăcut-întunecată pulsație de zi
Negrul satin se simte înfășurat în suluri.
Gingașă strălucitoare de a fi
Fost ascuns în spațiul hașurat.

O, mîna-nmănușat-a mea calmează
În zori contrastul prea sever
Trecînd pe coarda vieții: metastază
A clipei scînteinde; foc cuprins de ger.

Această expansiune-i invazie totală
Muzică difuză ce își clădește rost.
Moartea. E oare? A Logosului boală
Voind să-ntemeieze în vis lucrul ce-a fost.

(Il etait une fois, oui. Il etait une fois. Mallarmé. Et moi,

oui.)